

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA BIURO OBSŁUGI RUCHU INICJATYW SPOŁECZNYCH

BORIS W 2002 R.

BORIS jest niezależną i niedochodową organizacją pozarządową, która od 1992r. wspiera szeroko pojętą aktywność obywatelską, w tym organizacje pozarządowe oraz inicjatywy społeczne w ich działaniach na rzecz dobra publicznego poprzez:

- odpowiadanie na podstawowe problemy zarządzania organizacją pozarządową
- tworzenie efektywnego środowiska pozarządowego
- rozwój lokalnych inkubatorów aktywności społecznej na Mazowszu – metoda CAL
- pomoc innym państwom w okresie transformacji

Odpowiadanie na podstawowe problemy zarządzania organizacją pozarządową

Podstawową formą działalności BORIS jest wzmocnienie organizacji pozarządowych w zakresie zbierania i udostępniania informacji dotyczących możliwości i technik zbierania funduszy, przepisów prawnych i księgowych, upowszechniania modeli współpracy z innymi partnerami, także poprzez bezpośrednie konsultacje i poradnictwo szczególnie w zakresie krótko- i długofalowego planowania działalności, tworzenia programów i pisanie aplikacji do sponsorów oraz – coraz częściej - ewaluacji. Uzupełniającą formą przekazywania umiejętności i wiedzy są szkolenia, które pomagają liderom w kierowaniu organizacją pozarządową. Ważną kwestią jest zapewnienie dostępności tych usług, dlatego też BORIS aktywnie wspomaga powstawanie i funkcjonowanie ośrodków wspierania inicjatyw obywatelskich, samodzielnych lub działających na bazie programowej.

Tworzenie efektywnego środowiska pozarządowego

Organizacje pozarządowe w Polsce zaczynają dostrzegać wagę wspólnego działania, lecz najczęściej nie potrafią konstruktywnie zainicjować i prowadzić takich form współpracy jak sieci, porozumienia, czy federacje. Skutkiem tego jest słaba efektywność rozwiązywania problemów, brak oddziaływania na władze publiczne oraz znikomy wpływ na rozwój sektora pozarządowego. Dlatego też priorytetowo należy traktować integrowanie sektora i tworzenie sieci współpracy. Potrzeba też inicjowania lokalnych koalicji różnych partnerów z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego, do rozwiązywania konkretnych problemów ich środowiska lokalnego. Skutecznie przyczynić się do tego może tworzenie jasnych zasad współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi. Wspieranie lokalnych inicjatyw zmierzających do wypracowania porozumień organizacji pozarządowych z samorządem terytorialnym oraz wprowadzanie elementów instytucjonalnej współpracy pomiędzy nimi jest przedmiotem zainteresowania BORIS od kilku lat.

Rozwój inkubatorów aktywności społecznej na Mazowszu

Społeczności lokalne, na które składają się osiedla, gminy czy wsie nie mają swojego ośrodka, wokół którego koncentrowałoby się ich życie, gdzie można by wspólnie pracować w celu rozwiązywania lokalnych potrzeb. W małych społecznościach brak jest organizacji pozarządowych, a samorządy często pracują bez społecznego zaplecza. Temu wyzwaniu sprostać może metoda centrów aktywności lokalnej, ułatwiająca obywatelom rozwiązywanie problemów w oparciu o przekształcone instytucje publiczne – domy kultury, kluby osiedlowe, szkoły, ośrodki pomocy społecznej. Udział w upowszechnianiu tego modelu wśród instytucji i organizacji na Mazowszu, szczególnie w środowiskach małych miast i na wsiach jest jednym z priorytetów BORIS na następne lata.

Pomoc innym państwom w okresie transformacji

Polska ze swoim doświadczeniem budowania społeczeństwa obywatelskiego, z funkcjonującymi 30 tysiącami organizacji pozarządowych oraz rozwiniętym systemem lokalnego samorządu jawi się jako ważny partner dla naszych najbliższych sąsiadów z innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Rosnąca potrzeba wkomponowania organizacji pozarządowych w politykę społeczną na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz konieczność łączenia i integrowania krajowego sektora pozarządowego jest zatem celem rozwijanej przez BORIS współpracy z ośrodkami wspierania organizacji pozarządowych, szczególnie na Litwie i Ukrainie oraz w Rosji.

SZCZEGÓŁOWE DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ BORIS W 2002

PORADNICTWO I INFORMACJA

Podstawową formą działania BORIS na rzecz organizacji pozarządowych jest prowadzenie poradnictwa z przedstawicielami zgłaszających się organizacji. Poradnictwo bezpośrednio polega na wspólnym, z klientem, wypracowaniu planów działania organizacji oraz tworzeniu konkretnych projektów, na pomocy w wypełnianiu aplikacji oraz na przekazywaniu wiedzy o podstawowych regułach działania zorganizowanej grupy nastawionej na długofalowe funkcjonowanie.

Klienci, którzy przychodzą do BORIS to głównie przedstawiciele organizacji pozarządowych, pracownicy jednostek administracji publicznej, współpracownicy, uczestnicy spotkań, odbiorcy materiałów informacyjnych, goście zagraniczni ze Wschodu i Zachodu, studenci i pracownicy uczelni, przedstawiciele firm, dziennikarze, osoby indywidualne. Odwiedzają nas też osoby, które chcą lub są w trakcie zakładania organizacji, osoby indywidualne, studenci wyższych uczelni oraz studenci piszący prace dyplomowe o sektorze pozarządowym. Osobną kategorią klientów są ci, którzy poszukują specyficznej informacji dotyczących kompleksowych list organizacji z danej dziedziny. Zwracają się o nie głównie instytucje rządowe, dziennikarze, organizacje pozarządowe poszukujące kontaktów, organizujące spotkania.

W 2002 roku przedstawiciele organizacji przychodzili do BORIS zwykle po pomoc w poszukiwaniu nowych programów pomocowych, fundacji kapitałowych, kontaktów do

instytucji rządowych i samorządowych. Tematyka porad wynika z potrzeb zgłaszających się do nas interesantów i tę tematykę rozszerzamy o zagadnienia istotne dla każdej organizacji, takie jak:

- długofalowe planowanie działalności
- sposób doprowadzenia do właściwej samooceny swojej organizacji;
- dokonywanie odpowiednich korekt w działalności organizacji;
- skuteczne promowanie własnej działalności;
- nawiązywanie współpracy z organami administracji państwowej i samorządowej;
- informacje o kontaktach z innymi organizacjami o takim samym profilu działania;
- księgowość i rachunkowość w organizacji.

Poza poradnictwem doraźnym prowadziliśmy również poradnictwo długofalowe dla zainteresowanych, działających organizacji. W jego ramach wspólnie wypracowujemy plan działania organizacji na rok, dwa lub trzy lata. Jest to etap poradnictwa zwany konsultacją i odbywa się w siedzibie organizacji.

Osoby, które przychodziły do nas prosiły niejednokrotnie o pomoc w różnorodnych aspektach prawnych działalności stowarzyszenia lub fundacji. Swoje problemy liderzy organizacji mogli skonfrontować bezpłatnie u prawnika, który przyjmuje przedstawicieli organizacji pozarządowych raz w tygodniu. W 2002 roku udzielił ponad porad prawnych dla ok. 100 przedstawicieli organizacji pozarządowych. Prawnik pomagał rozwiązywać takie problemy, jak:

- zmiany w statucie
- zmiany zarządu
- problemy z Krajowym Rejestrem Sądowym (KRS)
- prowadzenie dokumentacji
- problemy z prawem pracy
- z prawem cywilnym

Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się porady dotyczące nowych procedur rejestracyjnych. Od stycznia 2002 wszystkie podmioty prawne w tym organizacje pozarządowe rejestrowane są – lub muszą się przerejestrować - w KRS. Osoby, które przychodziły do nas potrzebowały niejednokrotnie pomocy w przebrnięciu przez te procedury, w prawidłowym wypełnieniu druków potrzebnych do założenia czy przerejestrowania istniejącej organizacji. To wszystko, jak również treść statutu mogły skonfrontować u prawnika bezpłatnie.

Zdecydowana większość udzielonych porad i informacji odnotowana jest w komputerowej bazie poradniczej, którą prowadzimy w ramach standardów poradnictwa, opracowanych przez Sieć SPLOT, a wykorzystywanej również w programie Towarzystwa Wzajemnej Informacji. Jest ona używana do prowadzenia poradnictwa i udzielania informacji podczas spotkań z fundacjami i stowarzyszeniami w siedzibie oraz po powrocie z wyjazdowych spotkań i konsultacji pracowników BORIS.

Organizacje pozarządowe otrzymały konkretne wsparcie ich działań poprzez poradnictwo, informację, pomoc techniczną i materiały pisemne, których BORIS udzielił bezpośrednio ponad 470 razy w ciągu 2002 roku. Każda zgłaszająca się po

pomoc organizacja lub osoba ma pełen dostęp do wszystkich posiadanych przez ośrodek informacji. Każdemu klientowi poświęca się tyle czasu ile on sam potrzebuje. Podstawą naszego poradnictwa jest uważne wysłuchanie interesanta, życzliwe zajęcie się jego problemem, a co najważniejsze doprowadzenie do wspólnego wypracowania rozwiązań. Dajemy narzędzia, dzięki którym organizacja może samodzielnie po raz kolejny zmierzyć się z danym problemem. Staramy się bowiem nie uzależniać organizacji od naszych usług. Na ten aspekt działalności pracownicy biura BORIS zwracają szczególną uwagę.

Łącznie z bezpośredniej pomocy skorzystało ponad 470 osób, w tym:

- porady prawne – 97 osób
- informacja i poradnictwo z zakresu założenia i zarządzania organizacją - ok. 290 osób
- biblioteka – ok. 80 osób

W ramach działalności informacyjnej BORIS współpracuje z Towarzystwem Wzajemnej Informacji stowarzyszenia KLON/JAWOR, dysponuje również szeregiem informatorów, publikacji i poradników - w tym własnych - w ramach biblioteki obejmującej zbiór ok. 900 pozycji. BORIS wydaje m.in. pismo „ROZCZNIK” o organizacjach pozarządowych przeznaczonego dla szerokiego grona odbiorców, omawiające aktualne problemy i perspektywy rozwoju sektora pozarządowego w Polsce. W 2002 r. ukazał się nowy numer „Barwy Wolontariatu” opracowany ze Stowarzyszeniem Centrum Wolontariatu.

PROGRAM „OBYWATELSKIE MAZOWSZE”

BORIS swoje działania na obszarze województwa mazowieckiego prowadzi poprzez:

- 1) zbieranie i dystrybuowanie informacji ważnych dla trzeciego sektora
- 2) prowadzenie konsultacji i poradnictwa z dziedzin usprawniających działalność i podnoszących efektywność zarządzania organizacją,
- 3) organizowanie szkoleń i spotkań specjalistycznych dla organizacji pozarządowych,
- 4) integrowanie trzeciego sektora i budowanie grup rzecznicstwa
- 5) wypracowywanie zasad współpracy z administracją publiczną, samorządową i wojewódzką
- 6) pomoc organizacjom pozarządowym w procesie dostosowywania procedur i standardów obowiązujących w Unii Europejskiej.

Rezultatem działalności BORIS w powyższym zakresie w roku 2002 jest:

- powołanie mazowieckiej sieci lokalnych punktów informacji dla organizacji w Ciechanowie, Płocku, Ostrołęce, Siedlcach, Radomiu, Żyrardowie, Szydłowcu, Mławie, Mińsku Mazowieckim oraz rozpoczęcie rozmów z kolejnymi partnerami;
- ścisła współpraca z Urzędem Wojewody Mazowieckiego oraz Mazowieckim Urzędem Marszałkowskim i władzami większych miast w województwie oraz organizacjami pozarządowymi (m. in. MAZOWIA, Caritas, PCK) w opracowaniu Paktu „Razem dla Mazowsza” – dokumentu programującego

współprace sektora publicznego i pozarządowego na rzecz rozwoju społecznego województwa mazowieckiego;

- współpraca i systematyczne wspieranie finansowo-organizacyjne mazowieckiej Federacji Organizacji Służebnych MAZOWIA;
- zainicjowanie lub pomoc w pracy wielu koalicji na rzecz rozwiązywania konkretnych problemów środowiska lokalnego, m.in. w Warszawie, Szydłowcu, Płocku;
- administracja portalem internetowym Mazowsze zbierającego wszystkie ciekawe inicjatywy w zakresie działalności społecznej mające miejsce na Mazowszu (we współpracy z Programem Towarzystwo Wzajemnej Informacji Stowarzyszenia KLON/JAWOR);
- przeszkolenie ok. 250 organizacji mazowieckich z zakresu podstawowych zasad zarządzania organizacją oraz zorganizowanie ok. 15 spotkań plenarnych nt. znaczenia współpracy organizacji pozarządowych i władz publicznych w procesie integracji z Unią Europejską.

Organizacja systemu wsparcia dla lokalnych działań obywatelskich - LPI

W ramach Programu „Obywatelskie Mazowsze” BORIS zainicjował organizację systemu wsparcia dla działań samopomocowych usytuowanych w małych ośrodkach miejskich Województwa Mazowieckiego (poza Warszawą), przy organizacjach pozarządowych (NGOs), ośrodkach pomocy społecznej (OPS), domach kultury (DK).

Aby ułatwić dostęp do podstawowych form pomocy (informacja, podstawowe szkolenia, proste poradnictwo) rozpoczynającym lub już prowadzącym działalność samopomocową organizacjom pozarządowym z terenu Mazowsza utworzona została mazowiecka sieć Lokalnych Punktów Informacji (LPI). Do momentu rozpoczęcia projektu współpracujące z BORIS organizacje pozarządowe prowadzące lokalne punkty informacji działały w Radomiu, Ciechanowie, Ostrołęce, Płocku i Siedlcach. Obecnie nowe punkty wsparcia działań samopomocowych powstały w Żyrardowie, Szydłowcu, Mławie, Mińsku Mazowieckim. W ramach ich działań grupy samopomocowe i powstające organizacje pozarządowe otrzymują aktualne informacje i materiały (książki, broszury, czasopisma, formularze aplikacyjne), dostęp do internetu i jego zasobów, bezpośrednią pomoc (ze strony lokalnych koordynatorów przeszkolonych przez BORIS) oraz inne usługi, takie jak organizowanie spotkań plenarnych i szkoleń z udziałem zapraszanych specjalistów.

Po informacje do każdego z lokalnych punktów przychodziło miesięcznie co najmniej 12-15 osób, reprezentujących zarówno organizacje pozarządowe, jak i administrację publiczną i aktywne osoby indywidualne. Organizowane były też spotkania otwarte dla organizacji (raz na kwartał przy średniej frekwencji 15 osób), w trakcie których zaproszeni specjaliści przekazywali przedstawicielom organizacji aktualne oferty i użyteczne dla ich działalności informacje. Łącznie oznacza to bezpośrednie udzielenie informacji przez wszystkich członków mazowieckiej sieci partnerów lokalnych ok. 1000-1200 razy.

Punkty informacji działają jako programy specjalne w oparciu o infrastrukturę techniczną istniejących organizacji lub instytucji (OPS, DK). Dlatego do prowadzenia takiej działalności programowej zostali wyłonieni koordynatorzy spośród pracowników lub wolontariuszy zainteresowanych organizacji pozarządowych bądź placówek publicznych.

5-6 listopada odbyło się dwudniowe spotkanie mazowieckiej sieci Lokalnych Punktów Informacji. W jego wyniku ustalono m.in., że BORIS zobowiązuje się do wspierania Lokalnych Punktów Informacyjnych poprzez:

- ◆ przekazywanie podstawowych materiałów poradniczych i informacyjnych użytecznych dla grup samopomocowych, inicjatywnych i organizacji pozarządowych
- ◆ przekazywanie bieżących informacji dotyczące źródeł finansowania oraz życia sektora pozarządowego
- ◆ pomoc w organizowaniu szkoleń i spotkań plenarnych – dostarczanie trenerów i ekspertów
- ◆ pomoc w prowadzeniu organizacji, konsultacje z pisania wniosków, księgowości, współpracy z władzami.

Lokalny Punkt Informacji zobowiązany będzie do udzielania wsparcia lokalnym inicjatywom samopomocowym i organizacjom pozarządowym w postaci:

- ◆ służenia informacją i prostym poradnictwem wszystkim zgłaszającym się grupom i organizacjom
- ◆ dystrybucji informacji poprzez lokalne media, listy, spotkania plenarne
- ◆ udostępniania internetu i komputera zainteresowanym grupom samopomocowym i organizacjom
- ◆ aktualizowania baz adresowych inicjatyw pozarządowych z danego terenu
- ◆ regularnego kontaktowania się ze Stowarzyszeniem BORIS

Lokalny Punkt Informacji we współpracy z BORIS będzie promował Punkt wśród lokalnych władz i organizacji. Organizacje nawiążą kontakty z władzami, której celem będzie wspólne rozwiązywanie problemów lokalnych.

Spotkania plenarne i szkolenia BORIS dla organizacji pozarządowych na terenie województwa mazowieckiego

a) spotkania organizacji pozarządowych z kandydatami na radnych przed wyborami samorządowymi:

10 września w Mińsku Mazowieckim odbyło się I Powiatowe Forum Organizacji Pozarządowych. Inicjatorką spotkania była pani Grażyna Wiącek z Mazowieckiego Stowarzyszenia na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym, prowadząca też Lokalny Punkt Informacji dla Organizacji Pozarządowych. Patronat nad spotkaniem objął Starosta Miński oraz Burmistrz Miasta. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele 15 organizacji pozarządowych, członkowie władz samorządowych – w tym burmistrz Mińska oraz wicestarosta - i przedstawiciele 5 komitetów wyborczych. Spotkanie zorganizowane zostało w ramach lokalnych

wydarzeń przez III Ogólnopolskim FIP, ale ze względu na zbliżające się wybory samorządowe dużą część spotkania poświęcono prezentacjom poszczególnych komitetów wyborczych dotyczącym współpracy z lokalnymi organizacjami mieszkańców. Punktem wyjścia do dyskusji były natomiast krótkie prezentacje samych organizacji, ich sukcesów oraz barier w działaniu. Największymi problemami organizacji jest brak funduszy na działalność oraz kłopoty z bazą lokalową. Duże trudności sprawia brak przepływu informacji pomiędzy organizacjami, a także pomiędzy organizacjami a jednostkami samorządowymi. Generalnie problemem jest brak wpływu organizacji na tworzenie i realizację polityki społecznej na poziomie miasta i powiatu. W trakcie swoich wystąpień przedstawiciele obecnych komitetów wyborczych zadeklarowali różne formy współpracy z organizacjami oraz pomoc w rozwiązaniu ich problemów. Organizacje zaproponowały systematyczne organizowanie podobnych spotkań z władzami lokalnymi.

Lokalny Punkt Informacji przy Stowarzyszeniu "Styl Życia" z Siedlec 17 września zorganizowało lokalne Forum Inicjatyw Pozarządowych. Organizacje pozarządowe miały możliwość spotkania się, podyskutowania z kandydatami do wyborów samorządowych o lokalnych problemach społecznych m.in. na temat zasad współpracy władz publicznych z organizacjami pozarządowymi i grupami samopomocy. Na spotkanie w Sali Białej Miejskiego Ośrodka Kultury przybyli zarówno lokalni politycy, jak i przedstawiciele mediów oraz reprezentacja organizacji pozarządowych.

b) szkolenia dla przedstawicieli organizacji pozarządowych

19 listopada w Siedlcach podsumowano pilotażowy program aktywizujący środowiska lokalne, powstały na zlecenie Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej. w 2002r., który prowadziło Stowarzyszenie "Styl Życia". Głównym celem programu było inspirowanie i promowanie powstawania nowych organizacji samopomocowych. „Styl Życia” jest to jeden z naszych partnerów lokalnych z Siedlec. „Pobudzanie aktywności lokalnej” był to głównie projekt szkoleniowy, w ramach którego BORIS szkolił i udzielał konsultacji organizacjom z kilku powiatów mazowieckich.

Szkolenia prowadzone przez BORIS odbyły się:

- 5 września – Skuteczne administrowanie organizacją
- 26 września – Pozyskiwanie funduszy na działalność
- 8 października – Współpraca organizacji z władzami lokalnymi
- 17 października – Rozliczanie dotacji

Na zakończenie projektu została zorganizowana konferencja, w której brał udział m.in. Dyrektor i pracownicy Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej, przedstawiciele starostw i gmin woj., mazowieckiego oraz lokalnych organizacji pozarządowych.

15 listopada w Mińsku Mazowieckim odbyło się pierwsze w tym mieście szkolenie z cyklu obejmującego tematy kluczowe dla prawidłowego funkcjonowania organizacji pozarządowych. Dotyczyło ono: mapy problemów organizacji, szacowania zasobów i pozyskiwania funduszy na działalność. Organizatorem spotkania był Lokalny Punkt Informacji dla Organizacji Pozarządowych w Mińsku we współpracy z Urzędem Miejskim i Stowarzyszeniem BORIS.

Dodatkowo w Ostrołęce (11.04), Siedlcach (25.04) i Radomiu (18.04) odbyły się szkolenia specjalistyczne dotyczące efektywnego przygotowania wniosków do programu Phare Access, w których uczestniczyli przedstawiciele socjalnych organizacji pozarządowych.

Łącznie BORIS przeprowadził 9 szkoleń, w których uczestniczyło ok. 250 osób.

Dystrybucja informacji i materiałów dla organizacji pozarządowych drogą internetową

BORIS stale poszukuje nowych dróg dystrybucji informacji i docierania z nimi do nowych grup odbiorców. Coraz bardziej angażujemy się w różnego rodzaju projekty internetowe, które służą wykorzystaniu alternatywnych kanałów komunikacji do informowania i promocji aktywności obywatelskiej. tworzymy regionalny serwis informacyjny dla różnych inicjatyw obywatelskich z terenu województwa mazowieckiego „www.Mazowsze.ngo.pl”. Serwis ten – utworzony i prowadzony we współpracy z Towarzystwem Wzajemnej Informacji Stowarzyszenia KLON/JAWOR, a koordynowany przez BORIS – jest stale aktualizowaną witryną poświęconą informacji o wydarzeniach dotyczących organizacji pozarządowych i instytucji publicznych z terenu województwa mazowieckiego. Będziemy dążyć do tego, aby strona ta stała się wiarygodnym źródłem informacji o wszelkiego rodzaju zagadnieniach związanych z rozwojem lokalnym na poziomie regionalnym.

Deklaracja Mazowiecka „Razem dla Mazowsza”

Pakt ten jest dokumentem określający wzajemne relacje między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi w działaniach na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na Mazowszu. Pakt, mając charakter listu intencyjnego, może być doskonałą platformą współpracy administracji publicznej i organizacji trzeciego sektora – tak na szczeblu województwa mazowieckiego, jak na poziomie lokalnym: miast, powiatów, gmin.

W ramach pracy nad Paktem „Razem dla Mazowsza” odbyły się trzy spotkania. Pierwsze ze spotkań odbyło się 8 stycznia 2002 roku w siedzibie Marszałka Województwa Mazowieckiego. Jego efektem jest wstępna wersja Deklaracji Mazowieckiej – dokumentu mogącego być punktem wyjścia do stworzenia programu współpracy – strategii społecznego rozwoju województwa.

Gospodarzem drugiego spotkania 1 marca 2002 roku był Wojewoda Mazowiecki Leszek Mizieliński. Obecni byli także przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele administracji samorządowej Warszawy, a także prezydenci i reprezentanci kilku miast z terenu województwa mazowieckiego. Na spotkaniu omawiano program współpracy organizacji pozarządowych i administracji publicznej (na szczeblu samorządowym i rządowym). Powołano grupę roboczą, która dopracuje tekst Deklaracji i zaplanuje kolejne kroki mające na celu stworzenie spójnego programu dla Mazowsza.

Trzecie, robocze spotkanie odbyło się 14 marca 2002 roku w siedzibie Polskiego Czerwonego Krzyża. W skład grupy roboczej weszli przedstawiciele wszystkich podmiotów pracujących nad porozumieniem – przedstawiciele marszałka, wojewody, samorządu szczebla gminnego i miejskiego, organizacji pozarządowych.

Wydaje się, że większość uczestników spotkań była przekonana, że zasada pomocniczości jest podstawą współpracy organizacji pozarządowych i administracji publicznej. Spotkania te mogą zyskać rangę historycznego wydarzenia, bowiem po raz pierwszy w Polsce ma szansę powstać wojewódzki program współpracy, tworzony na równych prawach przez administrację publiczną i organizacje pozarządowe. Byłoby to zgodne z wnioskami z Diagnozy Społecznej Mazowsza 1999, wspólnego przedsięwzięcia Wydziału Spraw Społecznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej i Banku Informacji o Organizacjach Pozarządowych KLON/JAWOR. Stworzenie takiego programu na rzecz rozwoju województwa jest tym ważniejsze, że coraz więcej mieszkańców Mazowsza dotkniętych jest bezrobociem i ubóstwem. Poza tym razem łatwiej byłoby starać się o europejskie fundusze strukturalne. Może to też być zaczątek tworzenia takich programów w całej Polsce.

WSPÓŁPRACA KRAJOWA I ZAGRANICZNA

W realizacji swojej misji BORIS współpracuje z różnymi partnerami: z ludźmi działającymi w organizacjach pozarządowych, przedstawicielami samorządu terytorialnego i administracji państwowej, prywatnych fundacji krajowych i zagranicznych. Z każdym z partnerów stara się wypracować efektywne strategie i mechanizmy współpracy. Każdy z partnerów prowadzi działania w wielu obszarach społecznych, stąd też duża różnorodność programów, w których uczestniczą pracownicy BORIS. Realizacja celów BORIS przebiega zatem za pośrednictwem projektów stałych, koordynowanych i realizowanych przez BORIS oraz dzięki uczestnictwu w projektach koordynowanych przez organizacje współpracujące.

1. Współpraca z CAL - Centrami Aktywności Lokalnej

Spółeczności lokalne, na które składają się osiedla, gminy czy wsie nie mają swojego ośrodka, wokół którego koncentrowałoby się ich życie, gdzie można by wspólnie pracować w celu rozwiązywania lokalnych potrzeb. BORIS chcąc wypełnić tę „próżnię osiedlową”, wypracował – współpracując z Regionalnym Ośrodkiem Kultury w Olsztynie i Programem „Dialog” z Białegostoku – metodę Centrów Aktywności Lokalnej. Głównym celem tworzenia CAL jest aktywizowanie lokalnej społeczności, rozwój lokalnej solidarności i tworzenie lokalnych więzów samopomocy.

W 2000 r. BORIS usamodzielił program CAL i uczestniczył w powołaniu Stowarzyszenia Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej. Dzięki temu wypracowano stabilną formułę i strukturę systematycznego wsparcia działań ośrodków CAL tworzących wspólną sieć. Natomiast BORIS jest obecnie, w oparciu o porozumienie ze Stowarzyszeniem CAL, regionalnym operatorem metody calowskiej na Mazowszu. W 2002 r. BORIS kontynuował rozpoczęte w ubiegłym roku

wdrażanie metody CAL w ramy mazowieckich ośrodków pomocy społecznej i domów kultury.

BORIS współorganizował (obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu, Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL i Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego) konferencję „Od pomocy do samopomocy” poświęconą nowym metodom pracy socjalnej w ramach centrów aktywności lokalnej. Tematyka poruszana podczas konferencji została przyjęta z dużym zainteresowaniem jej uczestników. Kilka ośrodków wyraziło akces przystąpienia do programu Centrum Aktywności Lokalnej. Przedstawiciele sześciu Ośrodków gościli w Ośrodku w Radomiu w celu bliższego zapoznania się z omawianymi podczas konferencji metodami pracy. Ponadto pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu w październiku i listopadzie dzielili się swoim doświadczeniami z zakresu pracy na rzecz społeczności lokalnych z pracownikami socjalnymi województwa małopolskiego. Zawiązane zostały też kolejne grupy szkoleniowe (w województwie łódzkim i pomorskim) w zakresie programu Centrum Aktywności Lokalnej – szkolenia realizowane są przez Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych oraz Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL.

2. Współpraca ze Stowarzyszeniem Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP

BORIS od początku bardzo aktywnie działa w ramach Stowarzyszenia Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP. Wszyscy trenerzy-pracownicy BORIS są też członkami Stowarzyszenia, troje z nich należy do grupy superwizorów, a jeden z przedstawicieli BORIS działa w zarządzie STOP. W 2001 r. współpraca BORIS ze STOP na rzecz środowiska trenerskiego realizowana była głównie poprzez szkolenie nowych trenerów w ramach prowadzonej przez STOP szkoły trenerskiej (z wykorzystaniem trenerów BORIS) oraz udział w tworzeniu standardów pracy trenera (certyfikaty). Jednocześnie przedstawiciel BORIS P. Jordan pełnił funkcje wiceprezesa STOP, a pracownicy BORIS aktywnie uczestniczyli w pracach zarówno komisji ds. certyfikacji, jak i spotkaniach grupy trenerów-superwizorów.

Najważniejszą inicjatywą kontynuowaną przez stowarzyszenie trenerów w 2001 r. jest Szkoła Trenerska STOP - pierwsza tego typu inicjatywa w Europie Środkowo-Wschodniej. W 2001 szkoła r. prowadziła zajęcia dla początkujących szkoleniowców. Nad funkcjonowaniem Szkoły czuwa Rada Programowa Szkoły, którą tworzą przedstawiciele 8 najważniejszych organizacji szkoleniowych w Polsce, w tym BORIS. Dzięki temu gwarantowany jest wysoki poziom szkoleń i ich dostosowanie do oczekiwań uczestników. Istotne jest też, że dzięki tej różnorodności członków Rady tworzy się nowa jakość szkoleniowa, gdyż szkoła czerpie obecnie z doświadczeń wyłącznie polskich trenerów. Ważnym aspektem Szkoły jest możliwość integrowania tworzącego się środowiska trenerskiego w Polsce.

W 2001 powołany przez STOP zespół, w skład którego wchodził przedstawiciel BORIS zakończył opracowanie systemu certyfikacji trenerów organizacji pozarządowych, który to system został przyjęty przez Walne Zgromadzenie członków.

Dzięki uruchomieniu Szkoły Trenerskiej STOP oraz konsekwentnemu przygotowaniu i wdrażaniu systemu certyfikacji trenerów organizacji pozarządowych wzrastają

umiejętności trenerów związane z procesem szkolenia oraz wiedzą o organizacjach obywatelskich. Docelowo kształtuje się również sprawnie działający system wspierania organizacji pozarządowych oparty o profesjonalnie przygotowane zespoły szkoleniowe.

3. Współpraca z Federacją Organizacji Służebnych MAZOWIA

W 2001 organizowane były lokalnie spotkania poświęcone budowaniu porozumienia mazowieckich organizacji. Ich efektem było zorganizowanie zebrania założycielskiego Federacji MAZOWIA w kwietniu 2001 r. Ze względu na brak posiadania osobowości prawnej federacja MAZOWIA w ciągu całego 2002 roku była wspierana finansowo i organizacyjnie przez Stowarzyszenie BORIS. W dn. 15 maja 2002 r. zorganizowana została kolejna konferencja programowa MAZOWII, podczas której m.in. otwarto proces przyjmowania nowych członków federacji z terenu województwa. W konferencji wzięło udział ponad 20 przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz specjaliści goście z Parytetu (Niemcy).

Na spotkanie został zaproszony pan Eberhard Lohnert, przedstawiciel Parytetu Berlina – organizacji skupiającej większość socjalnych organizacji berlińskich. Opowiedział on o doświadczeniach federalizacyjnych we wschodnich Niemczech. Podkreślił, że doświadczenia niemieckie MAZOWIA może wykorzystywać do wypracowania własnych modeli rozwiązania problemów. Dr. Lohnert zadeklarował chęć współpracy Parytetu Berlińskiego z Federacją. Po tej ważnej deklaracji Zarząd MAZOWII wspólnie z przedstawicielami Parytetu berlińskiego przygotował program współpracy pomiędzy obiema organizacjami. Po zdobyciu niezbędnych funduszy rozpoczną się spotkania ze specjalistami, nastąpi wymiana doświadczeń oraz współpraca pomiędzy grupami branżowymi Federacji (niepełnosprawni i chorzy, osoby starsze, ubogie oraz dzieci i młodzież) i podobnymi organizacjami z Berlina.

W trakcie kolejnych miesięcy 2002 r. BORIS zorganizował szereg spotkań lokalnych organizacji pozarządowych z przedstawicielami Federacji MAZOWIA:

26.02- Żyrardów
26.02- Szydłowiec
25.03- Siedlce
18.04- Radom
24.04-Ciechanów
08.05- Warszawa

Efektem spotkań było otrzymanie kolejnych deklaracji przystąpienia do Federacji od lokalnych organizacji socjalnych i samopomocowych. Dodatkowo, dzięki nawiązanym kontaktom, można było łatwiej zorganizować kolejne spotkania szkoleniowe i plenarne dla organizacji samopomocy.

4. Współpraca i wspieranie działań Mazowieckiego Łącznika ds. Rozwoju Regionalnego i Funduszy Strukturalnych

26 marca 2002 Stowarzyszenie BORIS oraz Federacja Organizacji Służebnych MAZOWIA zorganizowały spotkanie poświęcone kwestii powołania grupy

specjalistów – łączników ze strony sektora pozarządowego do monitorowania Funduszy Strukturalnych na terenie województwa mazowieckiego.

Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej w nieodległej przyszłości będą, ze względu na szeroki zakres ich stosowania oraz wysokość środków, wiodącym źródłem finansowania różnego typu inicjatyw społecznych i ekonomicznych w Polsce. Obecnie trwają prace nad priorytetami i zasadami podziału środków FS. Sektor pozarządowy został zaproszony do udziału w tym procesie przez stronę rządową, ale za opracowanie strategii i warunków ich udziału odpowiedzialne powinny same organizacje. Na początku miesiąca Fundacja im. Batorego, Przedstawicielstwo organizacji pozarządowych w Brukseli oraz Stowarzyszenie na Rzecz FIP skierowały do sektora pozarządowego konkretną propozycję przygotowania i przeszkolenia grupy specjalistów-łączników do uczestniczenia w procesie wdrażania i wykonywania działań w ramach FS przez Urzędy Marszałkowskie w każdym z regionów.

W trakcie spotkania 26 marca zebrani przedstawiciele ponad 40 organizacji uzgodnili konieczność wyłonienia kilku kandydatów do pełnienia roli łącznika pomiędzy sektorem obywatelskim a władzami regionalnymi Mazowsza. Udało się też opracować procedurę wyłonienia takich kandydatów z terenu województwa mazowieckiego, określić zasady ich funkcjonowania i komunikowania z mazowieckimi organizacjami pozarządowymi, sposób finansowania oraz inne techniczne warunki niezbędne do działania specjalistów-łączników. Ponieważ odpowiedzialni byli by oni za przestrzeganie interesów organizacji pozarządowych w naszym województwie, stąd powinni mieć poparcie ze strony grupy organizacji zajmujących się wiodącymi kwestiami, w tym polityki społecznej, ochrony środowiska oraz aktywizacji regionalnej i zawodowej.

Informacja o możliwości ubiegania się o stanowisko mazowieckiego Łącznika NGOs ds. Rozwoju Regionalnego i Funduszy Strukturalnych została szeroko kolportowana drogą elektroniczną oraz poprzez istniejące sieci organizacji na Mazowszu (np. Lokalne Punkty Informacji współpracujące z BORIS). Zgłoszone kandydatury zostały następnie zaopiniowane przez zespół składających się z przedstawicieli organizacji z trzech wiodących obszarów – Federacji Organizacji Służebnych MAZOWIA, Fundacji „Idealna Gmina”, Instytutu na Rzecz Ekorozwoju oraz stowarzyszenia BORIS.

Spośród kandydatów krajowa komisja przy Fundacji im. Batorego w maju 2002 r. wybrała na stanowisko mazowieckiego Łącznika p. Marzenę Mendza-Drozd. Po intensywnym okresie szkoleń Łącznik mazowieckich rozpoczął cykl spotkań z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, mający zainteresować ich tworzeniem wspólnych projektów i intensyfikowania współpracy z władzami samorządowymi.

W Warszawie 3 września 2002 odbyło się spotkanie z Marzeną Mendzą-Drozd, Łącznikiem Organizacji Pozarządowych ds. Rozwoju Regionalnego i Funduszy Strukturalnych na Mazowszu. Wzięło w nim udział ponad 20 organizacji pozarządowych najbardziej zainteresowanych problematyką przygotowań sektora pozarządowego do korzystania ze środków EU.

22 października w siedzibie stowarzyszenia Civitas Christiana w Ciechanowie odbyło się spotkanie dotyczące Funduszy Strukturalnych i możliwości ich wykorzystania przez Polskę, pierwsze z serii podobnych spotkań jakie odbędą się w

kolejnych powiatach na terenie województwa mazowieckiego. Gościem spotkania była Marzena Mendza-Drozd, Łącznik ds. funduszy strukturalnych i rozwoju regionalnego na Mazowszu, a współorganizowało je - obok Łącznika - Federacja MAZOWIA i BORIS wraz z Lokalnym Punktem Informacji w Ciechanowie.

12 grudnia zorganizowaliśmy w Warszawie spotkanie mazowieckiego Łącznika ds. Funduszy Strukturalnych z grupą dziennikarzy prasy lokalnej z Mazowsza. Obecny był też Stefan Bratkowski oraz przedstawiciel Stowarzyszenia Prasy Lokalnej. Dyskusja toczyła się m.in. wokół problemu zaangażowania lokalnych mediów w kwestie upowszechniania informacji o barierach i możliwościach wykorzystywania środków europejskich przez organizacje pozarządowe. Prezentowano też dotychczasowe działania organizacji w procesie konsultowania oficjalnych programów władz regionu mazowieckiego.

Również o Funduszach Strukturalnych spotkanie dla organizacji powiatowych z organizował Lokalny Punkt Informacji w Mińsku Mazowieckim we współpracy ze Starostwem Mińskim i Federacją Organizacji Służebnych "MAZOWIA" oraz BORIS. Gośćmi byli: Łącznik Organizacji Pozarządowych ds. Funduszy Strukturalnych Marzena Mendza-Drozd oraz Magdalena Krajewska z BORIS. Spotkanie odbyło się 13 grudnia 2002 r w siedzibie Starostwa Mińskiego. Wzięli w nim udział przedstawiciele władz samorządowych, organizacji pozarządowych i przedstawiciele lokalnego biznesu.

5. Współpraca z Siecią Regionalnych Centrów Wolontariatu

Ponieważ BORIS był inicjatorem powstania pierwszego Centrum Wolontariatu w Warszawie, od początku służy też pomocą w tworzeniu i rozwoju sieci regionalnej współpracujących ze sobą centrów lokalnych. Obecnie w Polsce istnieje 17 Regionalnych Centrów Wolontariatu. Centra te usamodzielniają się i stoją przed wyzwaniem stworzenia zorganizowanej struktury o zasięgu ogólnopolskim. W formalizowaniu sieci centra wolontariatu korzystają też z doświadczeń ośrodków wspierania SPLOT (m.in. w wypracowaniu umowy o współpracy).

W 2001 r. przedstawiciele BORIS szczególnie aktywnie uczestniczyli w spotkaniach Koalicji Organizacji Pozarządowych na rzecz Światowego Roku Wolontariatu 2001. W grupie inicjatywnej Koalicji znajdują się przedstawiciele Polskiego Czerwonego Krzyża, Caritas Polska, Centrów Wolontariatu, Polskiej Akcji Humanitarnej, Centrów Aktywności Lokalnej, Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych, Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce, Forum Inicjatyw Pozarządowych, Fundacji Komunikacji Społecznej, Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, Stowarzyszenia Innowatorów Społecznych.

Zadaniem Koalicji w 2001 było animowanie Ruchu Na Rzecz Wolontariatu w Polsce. Każdy mógł przyłączyć się do Ruchu, jeśli uznał wartości i zasady zawarte w Karcie „Wolontariat 2001”. Zaproszenie to Koalicja kierowała przede wszystkim do organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, firm i osób fizycznych – tych, którzy uważają ideę wolontariatu za godną wsparcia i propagowania. Każda osoba, organizacja lub instytucja, która włączyła się do Ruchu Na Rzecz Wolontariatu w Polsce 2001 otrzymała możliwość korzystania w trakcie swoich przedsięwzięć na rzecz wolontariatu ze specjalnego logo Ruchu.

6. Współpraca z Siecią Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT

Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT jest dobrowolnym porozumieniem 11 stowarzyszeń i fundacji – tzw. ośrodków wspierania (resource centers). Istniejąca od 1994 r., a od 1996 r. działająca w oparciu o formalną umowę Sieć jest jedną z najsilniej oddziałujących struktur wspierających rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Dzięki realizacji wielu nowatorskich inicjatyw włączających setki organizacji pozarządowych i tysiące ludzi SPLOT odpowiada na autentyczne potrzeby społeczne i stopniowo wprowadza oczekiwane zmiany w rozwoju polskiego społeczeństwa.

Obecnie członkami SPLOT działającymi zgodnie ze wspólnymi standardami sieci są następujące organizacje:

- Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS (Łódź)
- Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych (Rzeszów)
- Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych (Elbląg)
- Stowarzyszenie KLON/JAWOR (Warszawa)
- Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych (Gdańsk)
- Lubelski Ośrodek Samopomocy (Lublin)
- Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych (Białystok)
- Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych (Jelenia Góra)
- Słupskie Centrum Wspomagania Organizacji Pozarządowych (Słupsk)
- Stowarzyszenie Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS (Warszawa)
- Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST (Katowice)

Deklarację formalnego włączenia do SPLOT zgłosiły też współpracujące z siecią ośrodki wsparcia z Leszna (Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich) oraz Koszalin (Koszalińskie Centrum Wspierania Inicjatyw Społecznych).

Wszystkie podejmowane przez ośrodki tworzące Sieć SPLOT działania ukierunkowane są na wzmocnienie organizacji pozarządowych, wpływanie na proces decyzyjny administracji publicznej, aktywizowanie społeczności lokalnych. W ten sposób tworzy się możliwości rozwoju różnorodnych inicjatyw obywatelskich oraz przyjaznego środowiska do wzrostu aktywności społecznej i odpowiadania na potrzeby społeczeństwa. W szczególności ośrodki wspierania realizują te cele poprzez:

- poradnictwo i konsultacje
- szkolenia i seminaria
- informacja i wydawnictwa
- pomoc w nawiązaniu współpracy z organami
- integracja sektora pozarządowego
- budowanie koalicji
- budowanie potencjału organizacji pomocowych w innych krajach naszego regionu

W 2001 roku Sieć SPLOT osiągnęła m.in. następujące rezultaty (nie licząc opisanych wcześniej działań BORIS):

- 10 ośrodków tworzących Sieć SPLOT udzieliły ponad 3200 bezpłatnych porad i konsultacji przedstawicielom organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, osobom prywatnym i innym zainteresowanym; udzielono także ponad 26 000 informacji bezpośrednio lub poprzez pocztę, pocztę elektroniczną i internet (dodatkowo sam Portal NGO prowadzony przez Stowarzyszenie KLON w 2001 odwiedzone ponad 370 000).
- Ośrodki tworzące SPLOT zorganizowały ok. 135 sesji szkoleniowych, w których uczestniczyło ponad 1700 osób z organizacji pozarządowych i administracji publicznej
- Integracja sektora pozarządowego jest jednym z priorytetów w działalności ośrodków sieci SPLOT od co najmniej 4 lat. W roku 2001 SPLOT ułatwił powstanie porozumień organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze, Przemyślu, Białymstoku
- Sieć SPLOT zainicjowała dyskusję kilku kluczowych dla rozwoju sektora pozarządowego organizacji wspierających i sieci, w tym Stowarzyszenia na Rzecz FIP, WRZOS, Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, Stowarzyszenia CAL, Sieci Centrów Wolontariatu, wokół współpracy na rzecz trzeciego sektora. Jednym z rezultatów serii wspólnych spotkań było przyspieszenie prac nad zaopiniowaniem przez 50 dużych organizacji projektu ustawy o organizacjach pozarządowych i wolontariacie (pilotowanej przez FIP) oraz rozpoczęcie dyskusji wokół problematyki federalizacji na szczeblu krajowym
- SPLOT został jednym z 13 założycieli Przedstawicielstwa Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli
- Ośrodki wsparcia uczestniczyły w tworzeniu analiz i prowadzeniu badań nad sektorem pozarządowym w Polsce, w szczególności w badaniach nad wolontariatem, "kampanią 1% dla organizacji" czy międzynarodowych studiach porównawczych "NGO Index" finansowanych przez USAID
- Wysłano tysiące materiałów informacyjnych, listów i publikacji sieciowych (LOS, ROCZNIAK, SEDNO, SOCIUS, POMOST) do organizacji i instytucji;
- Ośrodki sieci uczestniczyły w pracach nad opracowaniem, a niekiedy i wdrożeniem lokalnych regulacji dotyczących współpracy z organizacjami pozarządowymi, m.in. w takich gminach jak Nowa Ruda, Kłodzko, Sławków, Katowice, Rybnik, Wodzisław Śl., Mikołów, Żory
- Sieć SPLOT organizowała spotkania plenarne poświęcone problematyce współpracy władz lokalnych z sektorem pozarządowym w takich miejscowościach, jak Gręzówka, Płoskie, Świdnik, Biłgoraj, Puławy, Chełm, Krasnystaw, Opole Lubelskie, Zamość, Kraśnik, Dęblin, Poniatowa, Ryki, Włodawa, Biała Podlaska, Jaworzno, Przemyśl
- SPLOT uczestniczył w pracach Koalicji Organizacji Pozarządowych na Rzecz Międzynarodowego Roku Wolontariatu w Polsce, przyczyniając się do promocji wolontariatu wśród organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i biznesu, a także osób indywidualnych

- Ośrodki SPLOT kontynuują prace nad tworzeniem regionalnych sieci partnerów lokalnych, umożliwiając w ten sposób łatwe dotarcie wszystkim zainteresowanym do informacji, szkoleń, materiałów (ESWIP utworzył Sieć Wspierania Inicjatyw Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego HEROLD, zaś OPUS Sieć Regionalnych Centrów Dystrybucji i Gromadzenia Informacji)
- Zorganizowanie kilkudziesięciu krajowych i międzynarodowych seminariów i konferencji, w tym ponad 20 spotkań w ramach "Tygodnia Pozarządowego" (10-15 września), inicjowanego przez Stowarzyszenia FIP
- Pracownicy ośrodków tworzących Sieć SPLOT uczestniczyli jako eksperci w wielu programach realizowanych w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej (Kazachstan, Rosja, Litwa, Ukraina).

7. Współpraca zagraniczna

Dla innych państw Europy Środkowo-Wschodniej – Litwy, Ukrainy, Rumunii, krajów bałkańskich – Polska, ze swoim doświadczeniem budowania społeczeństwa obywatelskiego, z funkcjonującymi 30 tysiącami organizacji pozarządowych oraz rozwiniętym systemem lokalnego samorządu jawi się jako niezwykle potrzebny i ważny partner. Budowanie trwałych pomostów między Polską a jej sąsiadami nie zaczęło się wczoraj - już od początku lat 90. organizacje z Litwy czy Ukrainy przyjeżdżają do polskich organizacji pozarządowych, aby korzystać z tutejszych doświadczeń. Współpraca ta ma coraz częściej charakter systemowy, a nie sporadyczny, zauważalna stała się zatem potrzeba stałego wspierania tego ruchu na poziomie merytorycznym, organizacyjnym i finansowym oraz analizowanie kierunków jego rozwoju.

BORIS ma już wieloletnie doświadczenia we wspieraniu litewskiego sektora pozarządowego poprzez datującą się od 1996 r. współpracę z Centrum Informacji i Wspierania Organizacji Pozarządowych NISC w Wilna. W 2001 r. BORIS wspierał tworzenie współpracy pomiędzy organizacjami a litewską administracją lokalną. W kilku miastach wypracowane przez organizacje zasady współpracy zostały uchwalone przez rady lub zarządy jako prawo lokalne, dzięki czemu tamtejsze organizacje mają obecnie większy wpływ na kształt i sposób realizacji lokalnej polityki społecznej. W kilku innych społecznościach powstały silne koalicje organizacji pozarządowych oraz lokalne centra informacji dla organizacji pozarządowych. Dzięki temu organizacje pozarządowe mogą lepiej świadczyć swoje zadania, władze miast zaczynają współpracować z własnymi mieszkańcami, a zwykli ludzie mają możliwość bezpośredniego angażowania się jako wolontariusze w pomoc potrzebującym.

Na bazie bardzo dobrej współpracy z Litwą BORIS rozpoczyna analogiczny proces z ośrodkami informacji i poradnictwa na Ukrainie. Docelowo otrzymają one wsparcie w zakresie ich stałych działań ze strony BORIS oraz innych ośrodków Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT. Ważnym elementem projektu będzie pomoc BORIS w inicjowaniu współpracy ukraińskich organizacji pozarządowych z samorządem lokalnym oraz rozwijaniu i profesjonalizowaniu Sieci Ośrodków Wspierania NGO na Ukrainie. W 2001 r. BORIS zorganizował międzynarodowe seminarium dla przedstawicieli sieci centrów wspierania z Ukrainy,

Litwy i Polski, poświęcone wymianie doświadczeń w prowadzeniu ośrodków wsparcia i tworzeniu ich krajowych porozumień. Przedstawiciele ośrodków ukraińskich odbyli też tygodniową wizytę studyjną w Warszawie i Lublinie. Oficjalni przedstawiciele polskiej Sieci SPLOT (BORIS oraz OPUS z Łodzi) uczestniczyli również w rewizycie w Kijowie, Doniecku i Czernigowie na Ukrainie oraz we wspólnym seminarium w Kijowie.

Równolegle BORIS wspomaga rumuński ośrodek wspierania sektora pozarządowego CENTRAS w procesie tworzenia samodzielnych 5 regionalnych centrów i budowania zasad współpracy między nimi. Specjalista BORIS dzięki dwutygodniowej wizycie w Rumunii miał istotny udział w doborze miast i organizacji włączonych do projektu tworzenia sieci regionalnych ośrodków wspierania organizacji pozarządowych. Natomiast przedstawiciele tych nowoutworzonych ośrodków wspierania organizacji pozarządowych uczestniczyli w wizycie studyjnej w Warszawie i Gdańsku, gdzie mieli możliwość zapoznania się z działalnością polskich centrów Sieci SPLOT.

Dzięki zorganizowaniu wizyt studyjnych przedstawiciele ukraińskich i rumuńskich centrów wspierania mieli okazję zapoznać się z rozwojem trzeciego sektora w Polsce, ze skutecznymi sposobami włączania przedstawicieli społeczności lokalnej w prace na rzecz problemów społecznych, z kwestią budowania dobrych relacji z władzami publicznymi oraz zasadami finansowania działań NGOs w Polsce. Mamy nadzieję, że pozwoliło to zwiększyć ich wiedzę, informacje, dać nowe idee, umożliwiło nawiązać kontakty z potencjalnymi partnerami, co może być bardzo użyteczne dla budowania dalszej współpracy między centrami z Polski, Rumunii, Litwy, Ukrainy.

Liczymy, że w działania prowadzone wspólnie na Ukrainie i w Rumunii włączane będą sukcesywnie inne wyspecjalizowane sieci i organizacje pomocowe z Polski, oferujące pomoc we wdrażaniu innych rozwiązań systemowych w zakresie m.in. angażowania wolontariatu, czy zwiększania lokalnej filantropii.

Najważniejsze osiągnięcia:

- udana promocja i efektywne wdrażanie metody centrum aktywności lokalnej na Mazowszu
- pomoc w tworzeniu programów finansowania organizacji pozarządowych, budowania lokalnych koalicji oraz funkcjonowania ośrodków wspierania w 16 miastach na Litwie
- współpraca przy standaryzacji procedur sieci ukraińskich centrów wspierania
- pomoc w tworzeniu 5 regionalnych ośrodków wspierania organizacji pozarządowych w Rumunii

STRUKTURA BORIS w 2002

Zarząd BORIS:

Paweł Jordan - Prezes
Piotr Komosa - Wiceprezes
Paweł Łukasiak - Wiceprezes
Katarzyna Sekutowicz – Skarbnik

Komisja Rewizyjna:

Anna Wiśniewska-Mucha - Przewodnicząca
Dariusz Pietrowski – Członek Komisji
Zbigniew Wejcman – Członek Komisji

Pracownicy BORIS i wolontariusze:

Zbigniew Wejcman, dyrektor BORIS
Katarzyna Sekutowicz, specjalista ds. planowania i rozwoju
Katarzyna Kozłowska, specjalista ds. informacji i poradnictwa
Joanna Krasnodębska, księgowość i sekretariat
Magdalena Krajewska, koordynator MAZOWIA
Anna Żelazowska, specjalista ds. polityki regionalnej
Paweł Jordan, ekspert ds. rozwoju lokalnego
Barbara Hermak, księgowość
Piotr Komosa, prawnik
Beata Chojecka, wolontariuszka
Dorota Kamińska, wolontariuszka
Agnieszka Kala, wolontariuszka
Monika Traczyk, wolontariuszka
Maciej Kosecki, wolontariusz

Główni partnerzy BORIS

Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT
Stowarzyszenie na Rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych FIP
Stowarzyszenie Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP
Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Warszawie
Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce
European Foundation Centre
Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS
Deutsch - Polnische Vernständigigung e.V.
North Ireland Centre for Volontary Action
Związek Biur Porad Obywatelskich
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Program Dialog w Białymstoku
„Sieć” Trenerów i Animatorów Jacka Jakubowskiego
Regionalny Ośrodek Kultury/Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie
Open Society Institute N.Y.
Minnesota Council of Non-profits

Non-profits Information and Support Center NISC

Organizacje i instytucje finansujace dzialania BORIS:

Ambasada Kanady
Ambasada USA
British Know How Fund
Charles Stewart Mott Foundation
Europejskie Centrum Fundacji (EFC)
Ford Foundation
Fundacja im. Stefana Batorego
Fundacja dla Polski/Fondation de France
Fundacja KINDERPOSTZEGELS
Fundacja Wspolpracy Polsko-Niemieckiej
Fundusz PHARE
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
Fundusz Wspolpracy/Dialog Spoleczny
Freedom House
Gmina Warszawa-Centrum
Program MATRA
Ośrodek Nowolipie w Warszawie
ONZ/United Nations Development Program
Rockefeller Brothers Fund
The German Marshall Fund of the US
Urząd Miasta st. Warszawy
USAID/AED
Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie

WPŁYWY BORIS W 2001

Sponsor	Obszar programowy	Kwota
Rockefeller Brothers Fund	Współpraca z krajowymi i zagranicznymi sieciami i organizacjami wspierającymi	171 570,00
Gmina Warszawa-Centrum	Warszawa – Stolica Inicjatyw Lokalnych	43 000,00
Urząd Miasta st. Warszawy	Warszawa – Stolica Inicjatyw Lokalnych	30 000,00
Stowarzyszenie KLON/Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności	Obywatelskie Mazowsze	13 266,00
Fundusz Wyszehradzki	Współpraca z krajowymi i zagranicznymi sieciami i organizacjami wspierającymi	46 800,00
Parytetowy Związek Socjalny z Berlina/Aktion MENSCH	Obywatelskie Mazowsze	60 000,00

British Know How Fund	Współpraca z krajowymi sieciami i organizacjami wspierającymi	131 026,00
Fundacja im. S. Batorego–Program East-East	Współpraca z zagranicznymi sieciami i organizacjami wspierającymi	19 600,00
Kancelaria Premiera Rady Ministrów	Współpraca z zagranicznymi sieciami i organizacjami wspierającymi	65 000,00
RAZEM		580 262,00 Zł

WYDATKI BORIS W 2002

LP.	Rodzaj wydatków	Kwota
1.	Wynagrodzenia	264 957,15
a.	Osobowe	200 000,00
b	usługi kontraktowe	64 957,15
	Prawnik	6 100,00
	Księgowa	12 376,10
	Tłumacz	21 563,05
	Trenerzy i konsultanci	24 918,00
2.	Narzuty na wynagrodzenia	80 288,00
3.	Czynsz	11 896,00
4.	Opłaty eksploatacyjne (energia, woda, ogrzewania, itp..)	0,00
5.	Opłaty za telefon/internet	6 865,45
6.	Koszty działalności	200 622,17
	Druk publikacji	8 612,68
	Szkolenia	92 065,11
	Szkolenia (zakwaterowanie, wyżywienie)	60 868,15
	Wynajęcie sal	21 770,90
	Materiały szkoleniowe	5 306,79
	Wizyty studyjne	4 119,27
	Książki do biblioteki	3 629,30
	Materiały biurowe	7 945,82
	Poczta	2 882,42
	Prowizje bankowe	2 379,13
	Transport (delegacje krajowe i zagraniczne oraz koszty podróży)	83 107,71
	Delegacje krajowe	685,19
	Delegacje zagraniczne	57 309,86
	Zwrot kosztów podróży osobom obcym	5 407,75
	Usługi transportowe	17 425,36
	Samochód	2 279,55
7.	Koszty wyposażenia, napraw, remontów	10 020,65
	Zestaw komputerowy	6 785,01

	Konserwacja sprzętu i lokalu	3 235,64
8.	Pozostałe koszty	2 191,00
	Szkolenie pracowników	2 191,00
	Budżet całkowity	576 840,42